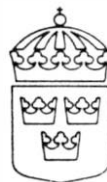

Motion till riksdagen

1988/89:Jo254

av Bengt Rosén m.fl. (fp)

Jordbruket

Mot.
1988/89
Jo254-256

Regeringen tillsatte i slutet av 1988 en parlamentarisk arbetsgrupp med uppdrag att utvärdera 1985 års livsmedelspolitiska beslut och med anledning härav och pågående GATT-förhandlingar utforma förslag till en ny livsmedelspolitik. Den tillsatta arbetsgruppen skall enligt direktiven vara färdig att avge förslag hösten 1989. Den har inlett sitt arbete.

Med anledning härav innehåller folkpartiets partimotion för jordbruket 1989 – rubricerad EN JORDBRUKSPOLITIK FÖR 2000-TALET – en översiktlig och sammanhållen redovisning av partiets syn på jordbruket utan specifika yrkanden. Yrkanden med anledning av nämnd motion och årets jordbruksproposition framläggs i denna kommittémotion.

Energiskogsodling

I partimotionen framhålls att i samband med kärnkraftsavvecklingen behövs andra energiråvaror för elproduktion. Inom det forsknings- och utvecklingsarbete som pågår för att få fram alternativ till överproduktionen av spannmål har energiskogsodling kommit närmast kommersiell användning. Biobränslen har miljömässiga fördelar, de ökar inte koldioxidhalten i luften eftersom de under växttiden har upp lika mycket koldioxid som frigörs vid förbränningen. Svavelhalten är mycket låg, och det finns teknik för att i större förbränningsanläggningar reducera utsläppen av kväveoxider till acceptabel nivå.

Kommunala Örebro Energi AB, som producerar värme och el, tar i år i drift en fastbränsleeldad ångpanna på 165 MW. Örebro Lantmän har med visst statligt stöd initierat en energiskogsodling som är planerad att omfatta 5 000 ha. En plantering står i ca 20 år, skörden äger rum vintertid vart 3–5 år och flisning och transport till förbränningsanläggning sker direkt. Hittills visar odlingen i Närke på en årlig tillväxt om ca 12 ton/ha vilket motsvarar energiinnehållet i 6 m³ eldningsolja. Genom växtförädling förväntas tillväxten kunna öka och genom maskinutveckling att framför allt skördekostnaderna kan minskas. Odlingskalkylen behöver förbättras med ca 25 % för att ge full kostnadstäckning. Det synes på sikt vara möjligt, arealersättningen kan svara för en del.

Utöver att plantera 5 000 ha i Närke önskar LRF få i gång odlingar om ca 1 000 ha i ettvarv av landskapen Skåne, Halland, Västergötland, Sörmland och Dalarna fram till 1992. Eftersom det för lönsamhet är nödvändigt med korta avstånd mellan odling och förbränningsanläggning och lämpliga sådana

finns i angivna landskap, anser vi från folkpartiet att det är angeläget att planerade försöksodlingar kommer till stånd. Skall energiskog kunna bli ett påtagligt alternativ för energiproduktion i samband med kärnkraftsavvecklingen behöver den så snart som möjligt utvecklas kommersiellt. Annars är det stor risk för att vi bygger oss fast i andra lösningar. Folkpartiet föreslår därför att det för de nämnda energiskogsprojekten av regleringsmedel avsätts sammanlagt 90 milj. kr. att användas under de tre budgetåren 1989/90–1991/92.

Utvecklas projekten på ett tillfredsställande sätt kan energiskog i framtiden bli en stor energiråvara. För eventuell odling kommer vi att ha 0,5–1 miljoner ha åkermark tillgänglig vid sekelskiftet. Energiskog på 100 000 ha beräknas ge 5,5 TWh per år.

Statensdelansvar för spannmålsöverskottet

1985 års livsmedelspolitiska beslut innebar bl.a. att staten under en femårsperiod skulle ta ett 40-procentigt ansvar för de exportkostnader som uppkom med anledning av spannmålsöverskotten. Näringen skulle svara för återstående 60 procent.

I förra årets budgetproposition redovisades – för första gången – ej något preliminärt belopp som statens andel. Regeringen meddelade att den skulle återkomma härtill när förutsättningarna för 1988 års skörd var mer kända. Eftersom regleringsorganet Svensk Spannmålshandel måste känna till statens bidrag när årets spannmålspriser skulle fastställas i augusti 1988, hemställde folkpartiet att riksdagen skulle begära att regeringen i prisregleringspropositionen under våren 1988 preciserade beloppet.

Ett enigt jordbruksutskott ställde sig bakom folkpartiets yrkande, och regeringen återkom och angav ett belopp. Detta uppgick dock endast till 25 procent av den beräknade överskottskostnaden. Med vpk:s hjälp fick socialdemokraterna vid riksdagsbehandlingen – i strid med 1985 års beslut – majoritet för den lägre procentandelen. Beloppet fastställdes till 250 milj.kr.

I årets budgetproposition noterar vi ännu ett avsteg från tidigare praxis. Där framgår att beloppet om 250 milj.kr. ännu ej inbetalats till Svensk Spannmålshandel trots att det avser 1988 års skörd. I propositionen 1988/89:100 Bil. 11 sid. 32 står följande beträffande beloppet: "Vad avser 1988 års skörd avser jag att återkomma till regeringen inom kort. Medlen för detta år bör delvis användas för ett omlägningsstöd till alternativ odling. Jag återkommer i denna fråga i mitt förslag till regeringen om medlens disposition".

Som vi uppfattar situationen vill regeringen i efterhand ha en inblankofullmakt från riksdagen att efter eget gottfinnande disponera om avsatta 250 milj.kr. för delvis andra ändamål.

Vi anser inte att regeringen har behörighet att handla på detta sätt. Riksdagen bör därför förelägga regeringen att omgående utbetala de 250 milj.kr. i enlighet med riksdagens beslut. Om regeringen önskar att viss del av dessa medel skall användas för andra ändamål måste regeringen efter förhandlingar med producent- och konsumentdelegationerna samt Svensk

Spannmålshandels styrelse återkomma härom till riksdagen.

Mot. 1988/89

Även i årets budgetproposition har regeringen valt att icke precisera statens andel för överskottskostnaden med anledning av kommande skörd. Vi förutsätter därför att beloppet kommer att anges i prisregleringspropositionen eller i annan proposition under vårriksdagen.

Jo254

Livsmedelssubventionen

I början av 1970-talet infördes livsmedelssubventioner för att skydda barnfamiljerna mot snabba prisökningar på baslivsmedel. Subventionerna kommer emellertid alla hushåll, och inte endast barnfamiljerna, till del. Om man vill förbättra barnfamiljernas situation är det bättre att som folkpartiet föreslagit ge stöd direkt i form av barnbidrag och vårdnadsbidrag. De flesta livsmedelssubventionerna har avvecklats.

Regeringen föreslår nu för tredje året en minskning av mjölksubventionerna, denna gång med 250 milj. kr. vilket motsvarar 19 öre/liter i partiledet. Åtgärden motiveras med behov av omprioritering i budgeten för att skapa resurser för andra insatser.

Folkpartiet motsätter sig detta förslag eftersom det inte motsvaras av någon förstärkning av barnfamiljernas ekonomi. För folkpartiet är det viktigt att barnfamiljerna får en direkt nettoförstärkning i enlighet med det förslag partiet lämnar i sin familjepolitiska motion. Först i samband därmed är folkpartiet berett att avveckla mjölksubventionerna.

Norrlandsjordbruket

Regionalpolitik har alltid varit viktig för folkpartiet. Vi anser att det är av stor betydelse för vårt land att så stor del som möjligt är befolkad och att livsmedel produceras i alla regioner där det är möjligt. Det stärker vår beredskap och vårt försvar. Det har vidare stor betydelse för turismen – som är en stor och växande näring – och det rörliga friluftslivet.

Det regionalpolitiska målet har motiverat ett särskilt prisstöd till jordbruket i norra Sverige för att kompensera för sämre odlingsbetingelser. För budgetåret 1988/89 uppgår det till 525 milj. kr. Härutöver har 200 milj. kr. avsatts för att under en treårsperiod bl.a. stimulera utvecklingen av kombinationsföretag där jord- och/eller skogsbruk utgör en del.

Statens jordbruksnämnd kommer inom kort att redovisa en översyn av prisstödet och regeringen har i budgetpropositionen med anledning härav meddelat att man under våren återkommer med förslag om det s.k. Norrlandsstödet. I avvaktan på en särskild proposition har regeringen lagt ett förslagsanslag på samma belopp som förra året.

Vi beklagar att jordbruksnämnden inte som beräknat blivit färdig med sin översyn under december 1988, och vi får därmed avvakta nämndens förslag.

Hemställan

Mot. 1988/89

Jo254

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att 90 milj.kr. av regleringsmedel avsätts för att under budgetåren 1989/90–1991/92 stimulera de i motionen nämnda energiskogsprojekten,
2. att riksdagen föreskriver att regeringen omgående utbetalar beslutade 250 milj.kr. till Svensk Spannmålshandel såsom statens andel av exportkostnaderna för 1988 års skörd,
3. att riksdagen begär att regeringen i vårens prisregleringsproposition eller annan proposition under vårriksdagen preciserar statens bidrag till exportkostnaderna för 1989 års skörd,
4. att riksdagen anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 250 milj. kr. ökat anslag till ersättning till följd av livsmedelssubventioner.

Stockholm den 25 januari 1989

Bengt Rosén (fp)

Håkan Holmberg (fp)

Lars Ernestam (fp)

Anders Castberger (fp)